

NAPREJ

Glasiló Socialistične stranke Jugoslavije.

Pokrajinski strankin zbor v Celju.

(Dalje.)

Sodr. Fran Svetek (nadaljuje): Novi pokrajinski odbor naj sestavi, če potrebno, komisijo, ki naj prouči mariborski problem. Mislim, da Mariborčanom lahko pustimo v pokrajinskem odboru prazna mesta. Ta odbor se lahko tudi za toliko članov razširi.

Nekateri delegati so, ker je bilo že pozno, začeli odhajati. Za besedo k poslovniku se oglasi s. Leskošek (Celje): Vsak, ki predčasno odide, naj se javi pri predsedniku.

Sodr. Kisovec (Ljubljana): Sodrugi delegati naj počakajo vsaj do volitev odbora.

Sodr. Cerkvénik (Ljubljana): Volitve naj se izvrše pred točko »Agrarna reforma«.

Sodr. Jeram (in tudi drugi): Protestiram.

Sodr. dr. Korun: O problemu nemške socialno-demokratske stranke ne bom govoril. Kljub temu, da je nemška socialna demokracija glasovala za vojne kredite, vendar ne smemo pozabiti tudi na dobro delo, ki ga je izvršila.

Za svojo osebo trdim, da smo si v principih enotni. Razlika med nami je le ta da se ne morem strinjati s tem, kake sklepe delate in izvršujete.

Vsakega socialista, ki je grešil, je treba ločiti od tistih, ki niso grešili. Kritizira naj se na v listu šele takrat, ko se je poskusilo vse, da se zadeva mirno reši. Treba je ločiti strankino javnost od sološne javnosti; in tega ne smemo nikdar zamenjavati.

Velika razlika je med tem, če hočem pri uveljavljanju principov ljudi odvrniti in jih odbiti, ali jih pridržati in pridobiti.

Sodr. Bernot in za njim pokrajinski odbor sta, videč ljudi, ki po karakterju niso dobri, pri uveljavljanju principov nastopala tako, da sta pretgala s temi ljudmi vse zveze.

Za Anton Kristanovo dobo je morala priti nasprotna doba, ki jo imamo danes. To je moralo priti. Zdravo je to razčiščenje ozračja. Načelnih razlik v stranki ni, pač pa je razlika v načinu izvajanja sklepov. Izprememba ljudi traja dalje časa, in to je treba upoštevati. Kdo pa še ni bil zapeljan? V ljubljanski Kocmurjevi organizaciji je mnogo ljudi, ki niso delali zavestno proti stranki. Kaznujte torej bogove, ne da zavedene ljubljanske sodruge. (Medklici: Nihče jim ne brani, naj vstopijo!)

Veseli me, da se bo o mariborski zadevi še razpravljalo. Sodr. Svetek pravi, da naj jim damo samoupravo. Mariborsko delavstvo prepustimo lahko popolnoma samemu sebi in če bo naše delo dobro, bodo začeli tudi oni tam pometati. Veliko moralnih vrednot gre z današnjim načinom izvajanja v zgubo. Blatenja le omajajo v ljudeh vero. Masa ne zna ločiti dobro od slabega. Če pa pri Mariborčanih ne bi bilo volje pomesti s tem, kar je tam slabega, potem pa je treba iti v Maribor in zrušiti kar je. Treba je torej najti z Mariborčani sporazum, če pa ni mogoče, potem pa je treba udreti tja.

Bil sem v Mariboru in sem z nekaterimi sodrugi govoril. Govoril sem tudi z

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Francišanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana poš. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Golouhom in ga vprašal za mnenje, kaj bi se dalo napraviti. Rekel mi je: »Mi nčemo imeti sodr. Bernota za tajnika, ker se z njim ne da izhajati.« Za svojo osebo ne bi nič pomisljal, da bi sodr. Bernota žrtvoval za ceno sporazuma z Mariborom. Stranki bi pa s padcem sodr. Bernota mnogo škodovali. Mi bi od Mariborčanov lahko zahtevali Golouhovo glavo. Sporazum je mogoč, osebnih žrtev pa ne moremo dopuščati. Napravi pa naj se vse, kar se v stvarnem pogledu napraviti da.

Sodr. Zv. Bernot: Sodr. dr. Korun je na notico, ki smo jo objavili, izjavil, da je on dotični »odposlanec«, ki je dajal v Mariboru koncesije, toda večje, nego smo zdajle slišali — Bernotovo glavo in »Naprej«, da se bo v Mariboru tiskal ter da ga bodo tam urejevali.

Sodr. dr. Korun: O kakih koncesijah ne more biti niti govora. Rekel sem le, da ne bi bilo dobro žrtvovati sodruga Bernota, ker bi potem mnogo sodrugov odreklo svoje sodelovanje. Kar se pa tiče »Napreja«, je način, kakor je povedal s. Bernot, napačen. »Naprej« ima sedaj silne težkoče. V Mariboru bi bilo potrebno, da se Ljudska tiskarna razširi in potem bi bilo gotovo boljše prenesti list v Maribor, ker bi bilo to tudi cenejše in boljše, ker so na Štajerskem tudi večje organizacije. Da bi pa bil dajal »Naprej« Mariborčanom za sporazum, tega ne maram in ne morem priznati.

Sodr. Filip Uratnik (Ptui): Sodr. Svetek je v prvem delu nekako polemiziral z opozicijo. Če bi bil jaz tako odkrit, potem bi lahko rekel, da je sodr. Svetek to, kar je povedal, lahko čital v člankih, ki so moji. Besede morajo biti manjše,

MUKI.

(Dalje.)

Na tem mestu bi se lahko moja povest končala, če bi spadal med tiste literature, ki prodajajo glavnim urednikom samo naslove vsebino pa spravljajo za stara leta. Škode bi seveda ne bilo nobene, ker sem vse važno povedal v uvodu, preostaja mi samo še žival, ki čisto po krivici nosi naslov te povesti. Ker pa sem takoj v začetku opozoril na to, da nameravam odločno zastopati novo strujo v naši literaturi, ostanem mož besede in nadaljujem, kar sem prekinil.

Živinče, ki me je pozdravljalo s piščičim bev-bev, je vpričo moje junaške postave in dokaj strogega pogleda stisnilo repič med noge in nastopilo rakovo pot. Šele ko je trčilo z zadnjim koncem v bedro jako prikupljive, primerno visoke in čedno oblečene gospodične — tu moram omeniti da je moja sodba o ženskah popolnoma dugačna kakor o luni — se je ožunačilo in ponovilo — bev, bev, bev. Ti-

sto noč moje drugače ne preveč hrabro srce ni poznalo strahu, zato sem stopil možato naprej, snel z glave pokrivalo in dejal:

»Oprostite nežno bitje, jaz sem pošteniak in spadam med glavne literature naj-novejše struje. Ker pa služim vsakdanji kruh z radovednostjo, mi ne boste zamerili, če vas vprašam brez ceremonij, kaj je pravzaprav tole živinče, ki mu tako ugaja moja malenkost da me neprestano nadleguje s svojim bevkanjem. Nisem bogve kako odkovan v prirodoslovju, zato sem v veliki zadregi glede vprašanja, v katero vrsto živali spada tale črna prikazen, ki se prišteva, kakor sklepam k premičnemu delu vašega pohištva.«

»Vi ste Ljubljančan?« me je vprašala gospodična in uorla svoje temne oči naravnost v moj obraz. Postalo mi je toplo, toda to nepričakovano vprašanje me je vendar jako presenetilo. Ne vem ali so gospodične sploh navajene odgovarjati na stvarna vprašanja z nestvarnim vprašanjem, ali pa imam samo jaz to vražjo

smolo da mi nihče ne odgovori, če ga stvarno vprašam. Vsekakor pa se mi zdi umestno ugotoviti, da tako postopanje s poštenim človekom ni umestno.

»Oprostite.« sem spregovoril z docela osornim glasom. »moje vprašanje je točno in jasno: v katero vrsto živali spada tole črna živinče? Kaj ima tukaj opraviti rojstni kraj moje malenkosti, mi ni znano.«

»Ha, ha, ha.« se je zasmejala gospodična in me premerila s temnimi očmi nizzdol in počez. »Odgovorite na moje vprašanje, sicer bom primorana misliti, da ne poznate pravilnika o občevanju z ženskami.«

To je pomagalo bolj nego malisna kapljica sitnemu želodcu. Za vse druge čenčarije v življenju se ne zmenim bogve kaj, če mi na kdo očita, da ne spoštujem glavnega pravilnika, ki govori o razmerju moškega do ženske, me pa zadene naravnost v Ahilovo peto.

(Dalje prih.)

Inšpekcija dela.

dejanja pa večja. Treba je vedno polagati važnost na to, kaj in kako se sklepa. Naplačno je bilo zlasti to, ker smo podcenjevali kako težko je idejno pridobiti ljudi.

Sem tudi proti temu, da so postale nekatere točke strankinega pravilnika zakonita. Sistem progresivnega davka je bil idejno premalo pripravljen. Pravilnik naj bo konec idejnega dela, ne pa njegov začetek. Težko je vzbuditi vero vase (najbrž »mase«).

Sodr. M ö d e r n d o r f e r (Mežica): Iste misli, ki jih je soodr. Svetek povedal danes, je povedal že tudi pred 7. meseci.

Sodr. Martin U m e k (Brežice): Na kongresu v Vukovaru Golouh ni pustil, da bi bili mi zastopani. Pozneje, ko je prišel prav ponižen zopet nazaj v stranko, pa soodr. Bernot ni imel prav, da ni začel takoj pometati.

K besedi se je zopet oglašil sodrug Stjepan Sušić. Sodrugi predsednik da na glasovanje, če naj kot gost dobi besedo. Za je glasovalo 15 delegatov, 5 pa proti. Predsednik mu da besedo. Gost sodrug Sušić (Spodnja Šiška): V Ljubljani se je za časa ljubljanskih občinskih volitev naktiralo z upokojenci in tako je nastala v Ljubljani kandidatna lista, na kateri je bilo mnogo takih, ki niso člani naše stranke. N. pr. Kvas.

Piše in govori se vedno o mladinih in starinih. Mladinovi in starinovi ni, imamo same člane, ki plačujejo prostovoljno prispevke in prostovoljno progresivni davek.

Če se bo delalo v stranki tako, kakor se dela zdaj, potem podpira stranka korupcijo. Še pred volitvami se morajo vse frakcije združiti.

Sodr. J u r i j J e r a m (Jesenice): Predlagam, da naj bi se § 35. organizacijskega pravilnika izpopolnil v toliko, da bi se tudi v posameznih okrožjih in krajih omogočili skupni delavski sveti, kateri bodo obravnavali vprašanja, ki se dotikajo vseh štirih vrst socialističnih organizacij. Tako bi odstranili anarhijo vsaj tam, kjer si posamezne organizacije niso nasprotne, pripravili pa bomo s tem tudi pot k pravi enotni fronti tudi v drugih krajih. Seveda ti delavski sveti ne morejo ničesar sklepati.

Sodr. Melhior Č o b a l (Zagorje): Za mene ljubljanski Zarjani niso več v organizaciji in jih torej ni mogoče več izključevati. Glede Maribora je seveda stvar drugačna, ker ni načelnih razlik. Na organizacijskem polju si nikar ne škodujemo samim sebi. Nikakor ne bi bilo dobro, da bi bili pri volitvah dve listi, ena mariborska in ena ljubljanska.

(Dalje prih.)

Iz stranke.

Seja širšega Pokrajinskega odbora se bo vršila v nedeljo dne 4. februarja ob 9. v klubovi sobi hotela »Balkana v Celju.

Oblastni zbor za štajersko volilno okrožje (2. febr. ob 10.) se ne bo vršil pri »Zelenem travniku«, temveč v hotelu »Balkan« v Celju.

Člani krajevnih organizacij SSJ in KDZ naj izročijo izjave, da ne morejo plačati naročnine za 2 tedenski številki »Ljudskega glasu« krajevnim odborom. Ti nam bodo potem tiste izjave pravočasno skupno poslali. Najenostavnejši način je pa ta, da pošlje vsak naročnik takoj po včeraj priloženi položnici doplačilo k naročnini. — Uprava »Ljubljanskega Glasu«.

Mariborska inšpekcija dela je dne 18. januarja odgovorila na vlogo Osrednjega društva kemičnih delavcev in sorodnih strok na slovenskem ozemlju — Moste, ki ji je bila poslana po nalogu v tovarni za čreslovino tvrdke Gehardus in sinovi v Majšpergu zaposlenega delavstva, in sicer radi izprtja delavcev, ker so zahtevali 8urni delavnik. Odgovor vsebuje 9 odstavkov.

I. odstavek:

»Vaša vloga z dne 17. januarja t. l., števil. 25. zadevno tovarne Gehardus, je prispela semkaj.«

Pojasnilo k I. odstavku:

Vloga je le ponovno opomnila inšpekcijo dela, naj že vendar enkrat posreduje pri tvrdki Gehardus v smislu reda zavoljo terorja, ki ga tvrdka uvaža proti delavstvu.

II. odstavek:

»Vprvo se vas opozarja, da ni vaša vloga kolekovana in bi ne bilo podpisani treba niti odgovoriti, le izjemoma se stori to.«

Pojasnilo k II. odstavku:

Vloge na inšpekcijo dela do danes ni bilo treba kolekovati ne za Ljubljano ne za Celje in tudi ne za Maribor. Da inšpekcija dela v Mariboru na vlogo odgovarja le izjemoma, je torej bosa. Inšpekcijo dela v Mariboru moramo samo opominjati ali prositi, da izvaža nadzorstvo v interesu urada ne pa po mnenjih g. inšpektorja.

III. odstavek:

»O stvari sami se omenja: Umestno, pravilno in v korist delavstva bi bilo, osobito ob tako važnih slučajih, da ste zaprosili podpisano inšpekcijo za intervencijo o zadevi predno je bilo delavstvo navodieno in z negotovimi zagotovili zvaljeno do tega, da je pričelo pritiskati na vodstvo podjetja s svojimi zahtevami.«

Pojasnilo k III. odstavku:

Gospod inšpektor dela, zakaj pa niste vi prej izvedli inšpekcije v že omenjeni tovarni? Zakaj ste pustili tvrdko, da je delala proti zakonu o zaščiti delavstva, oziroma nad delavstvom teror izvajala, predno smo mi delavstvo na željo delavstva samega poučili in ne nahujskali?

IV. odstavek:

»Vkljub temu, da je bila akcija zapričeta tako nerodno, se je podpisani potrudil in interveniral dvakrat pri podjetju zadevno osobito iz razloga, da bi zamogel kaj storiti v prid delavstva in ker je bil prepričan, da ne zadene radi tega krivda ogromne večine nezadostno podučenega in o tem neverziranega delavstva.«

Pojasnilo k IV. odstavku:

Da je akcija za inšpekcijo dela začela tako nerodno, je verjetno, ker je bila preveč ddačena od urada. Delavstvo pa je bilo poučeno o svojih pravicah do 8urnega delavnika in reda v industriji oziroma v obratih za katerega se inšpektor dela v Mariboru precej malo pobriga. Gospod inšpektor naj bo za bodoče uverjen, da je delavstvo o svojih pravicah dobro poučeno tudi za deveto goro oziroma ptujsko.

V. odstavek:

»Intervencija in trud prepričati podjetje, da ugoti primerno zahtevam delavstva sta bili žal brezuspešni.«

Pojasnilo k V. odstavku:

Da sta bila intervencija in trud brezuspešna za inšpekcijo dela, je umljivo, ker g. inšpektor intervenira po navadi telefonično, kar lahko stori tudi njegov uradnik. Da je bila intervencija brezuspešna, to je umljivo tudi zato, ker sta govo-

riša po telefonu samo dve osebi — gosp. inšpektor in zastopnik podjetja oziroma tvrdke.

VI. odstavek:

»Približno vse to je bilo že ustmeno pojasnjeno vašemu g. tajniku.«

Pojasnilo k VI. odstavku:

Vsebina 6. odstavka ne odgovarja resnici, temveč je izmišljena vest ali pa preišljena laž. Bil sem dne 9. januarja sam pri inšpekciji dela v Mariboru in sem g. inšpektorja poučil o situaciji. Soditi po izjavi g. inšpektorja, ki je bil informiran po zastopniku tvrdke Gehardus, s katerim sta se sešla slučajno v Ptuj, da delavstvo prostovoljno stavka — ni vedel g. inšpektor o izprtju delavstva ničesar. Ta dan mi je je zagotovil, da bo po svoji moči v smislu zakona o zaščiti delavcev ukrenil vse pri tvrdki, in sicer dne 10. januarja t. l., kar pa ni storil, temveč me je prav pošteno nafarbal.

VII. odstavek:

»Sedaj pa, ko je zadeva dospela, vsled že omenjenega, če že ne huje, vsaj nerodnega postopanja, — do kritičnega stališča — sedaj torej prihajate s predlogom in presijo nad inšpekcijo dela, da naj ona reši in ozdravi zavoženo akcijo — in to še v kaki formi in tonu.«

Pojasnilo k VII. odstavku:

Da je zadeva dospela do vrhunca, je krivda nadzorovanja inšpektorja, ki ni postal v smislu zakona za delavstvo, ki je bilo izorto radi želje po 8urnem delavniku od 6. do 29. januarja. Da je bila vloga kot opomin k delu oziroma inšpekciji boli ostra, to je samo ob sebi umljivo, ko je pa g. inšpektor delavskega zastopnika vlekel, da bo zadevo rešil, kar pa ni storil. Da bo delavstvo preganjano radi pravic, ki mu po zakonu pripadajo je samo ob sebi razumljivo, če g. inšpektor zadevo zavlada, in mi ne bomo v takšnih slučajih po kolenih lazili kraj njega in ga prosili pomoči. V kakšni formi in tonu da je bila ta vloga sestavljena, tudi lahko pojasnimo še enkrat: ostra je bila glede zahteve, naj se v interesu inšpeksijskega urada intervencija čimprej izvede.

VIII. odstavek:

»Za v prihodnje si pa prepovedujemo vsako tako naravnost žaljivo vlogo ter vam odločno in striktno javimo, da nimate vi prav nič opozarjati oblasti na njene dolžnosti ni za prvi ni za zadnjikrat v takem tonu.

Pojasnilo k VIII. odstavku:

Da si g. inšpektor prepoveduje vse takšne, naravnost žaljive vloge, mi je razumljivo, saj je s svojim tonom dosti jasno pokazal, da za bodoče ne bo več sodeloval v zvezi z organizacijami oziroma delavstvom, temveč da bo kratkomalo pogodbe glede čezurnega dela delavstvu diktiral, kakor je to n. pr. izvršil 26. januarja v Majšpergu v tovarni za čreslovino. Da nimamo pravice opozarjati oblasti na njene dolžnosti, se g. inšpektor dela zelo moti. Oblasti, če niso izvrševale svoje dolžnosti glede zaščite delavcev, smo in bomo opozarjali tudi javno kot člani državne organizacije.

IX. odstavek kot zadnji:

»Toliko na znanje, kadar in kolikor bode v zadevi še potrebno storiti, bode podpisana že ukrenila, ko bode smatrala, da je primerno in čimprej.

Pojasnilo k zadnjemu odstavku:

Da bo inšpekcija, kadar in kolikor bo o zadevi še potrebno storiti, ukrenila v korist posameznih podjetnikov, kadar bo smatrala to za potrebno, za v korist po-

g. inšpektor je prišel dne 26. januarja v Majšperg glede izprtih delavcev skoro gotovo na voljo tvrdke, ne pa na voljo delavstva. Seveda pripeljal se je inšpicirat s tovarniško kočijo, kar bi bil lahko že 10. januarja storil.

Tako posluje inšpekcija dela. Javnost naj razsodi, kakšno zaščito ima danes delavec v državi, seveda tudi na voljo gosp. pokrajinskega namestnika Iv. Hribarja, ki je prepustil vso zaščito inšpekcijam dela. Toliko za danes, prihodnjč objavimo zapisnik, ki je bil sklenjen po sporazumu inšpekcije dela potom preganjanih delavcev.

Rejc.

Voljve se bližajo. Obujte si škornje in pokažite, da je 50 organizacij več, kakor 50 dobro plačanih agitatorjev!!

Politične vesti.

+ **Uspehi radikalcev na Slovenskem.** Kočevski »Radikal« je iz gospodarskih razlogov izdihnil.

+ **Štrajk državnih uradnikov?** Za grebška »Slobodna Tribuna« poroča, da v belgrajski javnosti že precej časa krožijo vesti, da bodo pričeli državni uradnik štrajkati. Začeli naj bi po ministrstvih. — Kolikor poznamo naše uradništvo, uradniški štrajk ni mogoč, a brez škode pa bi lahko stavkali ministri.

+ **Dvig dinarja** — pretekli teden se je kurz nekoliko dvignil — je baje povzročila prodaja zlate podlage naše Narodne banke, so trdili belgrajski opozicionalni listi. Finančno ministrstvo te vesti preključuje in zatrjuje, da od 16. dec. finančni minister ni zapravil niti ficka državnega denaria v take svrhe.

+ **Hrvatski blok** (Radičevci in Hrvatska zajednica) se je razbil. 31. t. m. je imel glavni odbor Radičeve stranke sejo, na kateri je bil odklonjen predlog Hrvatske zajednice na skupen nastop pri volitvah. Radič bo nastopil samostojno tudi v Bosni, Sremu in Vojvodini.

+ **Končni razkol** med radikalcii se je izvršil v sredo na zboru Protičevih zaupnikov. Protič je ostro nastopil proti Pašiću, okrcal je pa tudi muslimane in naše samostojneže, katere je obdolžil dr. Ivanič, da so s svojimi političnimi kupčijami oškodovali državo za 50 milij. dinarjev.

+ **Rumunija** namerava upostaviti vzdolž ogrske meje vojaško krajino v dolžini 200—300 km. Vsi moški od 18 do 50 leta v tej vojaški krajini bi morali služiti v obmejnih stražih. — Še kak kitajski zid naj zgradijo ob meji!

+ **Francozi** bodo v Poruhrju najbrže z velikim nasiljem zlomili nemški odpor. Za vsako motenje poštne, brzojavne ali železniške službe je določena smrtna kazen. Najhujši je boj z železničarji, vendar tudi njihov odpor ne bo uspel, ker prevzemajo promet francoski železničarji. Odpor rudarjev pojenjuje vidno, Francozi so poslali med nje svoje agente, da delajo razdor med delavstvom, a še hujše sredstvo je francosko nasilje. V torek so se vršila v Essenu pogajanja, delavstvo je odklonilo izplačilo v frankih in zahteva marke tudi v naprej.

+ **Angleška delavska stranka** je poslala vladi svojo zahtevo, naj prekine parlamentarne počitnice in naj skliče parlament radi nevarnega političnega položaja zavoljo zasedbe Poruhrja.

+ **Lausanne.** V sredo so zavezniki izročili Turkom mirovno pogodbo z zahtevo, da jo takoj prouče in izjavijo, če jo sprejmejo ali ne. Turki so zahtevali

osemdnevni rok, zavezniki pa so zahtevali, da morajo Turki odgovoriti najkasneje v nedeljo. Medtem so pa angleški delegati zvedeli, da je Francoska poslala angorski vladi posebno noto, da načrt mirovne pogodbe še ni končoveljaven in da so še mogoča nadaljna pogajanja. V Londonu je nastalo radi tega razburjenje in radi tega so mogoči novi zapletljaji.

Dnevne vesti.

Generalni izseljeniški komisariat sporoča: Intervencije v zadevah zapuščin, posmrtnin in odškodnin v neevropskih državah v korist našim izseljencem oziroma njihovim družinam spada v delokrog generalnega izseljeniškega komisariata. Za stranke je najbolje, če se za njih izterjanje v prekomorskih državah ne obračajo na razne pooblašcene ali nepooblašcene osebe, ki nimajo potrebnih zvez z inozemstvom, ali za zahtevajo ogromne nagrade za svoj trud, temveč naj se potom podrejenih oblastev prve stopnje obračajo v teh zadevah na generalni izseljeniški komisariat v Zagrebu, Kamenita ulica št. 15, nadstr., ki prevzame zaščito njihovih zasebno-pravnih interesov brezplačno.

Naši izseljenci, ki so za vojne aktivno služili v ameriški vojski in ki so bili zavarovani pri vladi vladi Severoameriških Zedinjenih držav, pa so kasneje opustili redno plačevanje zavarovalnih premij, se opozarjajo, da morejo vsi — razven trajno nesposobnih — obnoviti svoje zavarovanje in sicer pod nastopnimi pogoji: Oni, ki so zdravi, plačajo samo dve mesečni premiji (ne da bi morali plačati zaostale premije); oni, ki so radi vojne postali slabega zdravja, plačajo vse zaostale premije z obrestmi. Za natančnejša pojasnila se lahko obrnejo **pismeno** na Generalni izseljeniški komisariat v Zagrebu, Kameniška 15. Navede se naj točni naslov, oz. redne vojaške številke (Serial Numer) ter številko zavarovalne police. Interesenti pa se obrnejo lahko neposredno na U. S. Veteran s Bureau, Washington, D. C. s pismom naslednje vsebine: »Please send me information about reinstatement of my insurance. Serial Numer (številka); police of ins: (številka); adrese: (točni naslov). Kar pomeni: Prosim, pošljite mi navodla glede obnove mojega zavarovanja. Vojaška številka, številka, številka zavarovalne police, naslov.

Na ljubljanskem vseučilišču so bili imenovani sledeči novi predavatelji: **na medicinski fakulteti**: za izrednega profesorja fiziologije dr. Evgen Kansky, za docenta anatomije dr. Alija Košir, za docenta splošne biologije dr. Pavel Grošelj; **na filozofski fakulteti**: za izrednega profesorja za filozofijo dr. Franc Veber; za izrednega profesorja za zgodovino umetnosti dr. Izidor Cankar; **na tehniški fakulteti**: za docenta za elektrokemijo Mihajlo G. Minaeff; za docenta splošnega strojeslovja ing. Josip Boncelj; **na teološki fakulteti**: za izrednega profesorja za biblično znanost Novega Zakona dr. Andrej Snaj.

Pri vseh podružnicah »Državne Borze Dela« v Ljubljani, Mariboru, Ptujju in Murski Soboti, je iskalo v preteklem tednu dela 250 moških in 110 ženskih delavnih moči. Delodajalci so pa iskali 100 moških in 78 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 106. **Promet** od 1. januarja 1923. izkazuje 1678 strank in sicer 515 delodajalcev in 1163 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem

času 448. **Dela iščejo**: elektromonterji, železostrugarij, stroj. ključavničarji, čevljarji, pomočni delavci za tkalnice, peki, mlinarji, mesarji, pleskarji, strojniki, kurjači, bol. strežnik, boln. strežnica, vzgojiteljice, vajenci, vajeke itd. **V delo se sprejmejo**: gozdni delavci, rudarji, oblikovalci, stroj. kovači, mizarji, bolniški strežnik, zvonolivarji, sodarji, sodavičar, šteparica, služkinje, kuharice, vajenci, vajeke itd.

Maribor.

V mariborskem občinskem svetu noče biti neredu ne konca ne kraja. V sredo bi se morala vršiti seja, na kateri naj bi se rešilo kritje proračunskih postavk. Občinski svetniki so se počasi shajali, socialisti in demokrati so bili tokrat polnoštevilni, manjkali so pa vsi narodni socialci — baje zato, ker so se morali udeležiti občnega zbora svoje strankine organizacije, v resnici pa očitno zato, ker so bili s klerikalci domenjeni glede trika, ki se je imel na tej seji izvršiti. Veliko začudenje je zbudil še pred začetkom seje demonstrativni odhod klerikalnega kluba iz mestne posvetovalnice, pri čemer sta ostala samo oba doktorja Leskovar in Jerovšek. Seja se otvori. Župan poroča najprej, da novi nesebarski kandidat za občinskega svetnika Cejan ne sprejme »radi boleznii« svojega mandata in je zato na njegovo mesto poklican sodni sluga Ferenc. Istočasno odlaga svoje mesto tudi narodni socialec Šenk, na čigar mesto pride dr. Ravnik. Nato poroča o nesklepčnem glasovanju za proračunsko kritje na zadnji seji in pozove podžupana Druzoviča, naj zopet prebere proračun od točke do točke. Tu se je pričela nesramna komedija, kakor je v Mariboru najbrže še ni bilo. Oba navzoča klerikalna doktorja se dvigneta in pričneta ugovarjati, češ, da je seja nesklepčna, ker ni dvetretjinske večine. Od vseh 38 občinskih odbornikov je navzočih samo 25, treba bi jih bilo pa 26. Nastalo je prerekanje, tekem katerega se je razgalila vsa umazanost, ki se je klerikalizem poslužuje v dosego svojih namenov. Socialisti so trdili, da je za dvetretjinsko večino 25 odbornikov dovolj. Tedaj se je dvignil duhovnik dr. Jerovšek in se odstranil iz dvorane z besedami: »Da ne bo prerekanja, če je treba 25 ali 26 odbornikov, grem pa še jaz.« Župan je voščil občinskemu zastopu lahko noč. Komentarja za takšno delo v mestni upravi menda ni treba nobenega več. Z vso upravičenostjo se mariborsko prebivalstvo vprašuje, komu gre v prid takšen idiotski nered v mariborskem gospodarstvu — ker je gotovo, da ima javnost od njega le škodo. Treba je obračunati s to anarhijo in z njenimi poganjači, da se še pravočasno reši, kar se rešiti da. Klerikalce in tiste, ki so žnjim odgovorni za paralizo v občinskem svetu, na javni pranger, ves sedanji zastop razpusti in nove volitve razpisati — to je naše mnenje. Ker si črna gospoda očitno drugega ne želi, naj se ji pa da prilika za pošteno lekcijo, kar bodo prihodnje volitve na vsak način.

Zahteval od svoje strokovne organizacije naj pove, katera stranka je delala za zboljšanje socialne zakonodaje!!

= **Vrednost denarja.** 1 dolar velja 105—107 Din, 100 avstrijskih kron 15 par, 1 češka krona 3.10—3.13 Din, 1 lira 5.10 do 5.15 Din, 1 francoski frank 6.70 Din. V Curihu velja 100 naših dinarjev 4.60 švicarskih frankov

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

France je tisti dan pozabil na večerjo. Pomagal je pozno v noč pri organiziranju stavkarjev, drugi dan pa pri pripravljanju socialističnih shodov. Delal je nadčloveško, kakor da se je dvignil nad meje svojega telesa — kajti sleherni trenutek je zrl pred sabo ošabno postavbo bogatega aristokrata, stoječega na avtomobilu s povzdignjenim prstom in dajajočega povelja. Vražji prizor prejšnjega dne mu ni šel niti za hip iz glave in neizrečeno sovraštvo do mladega Granitcha ga je naredilo mrtvega za vse druge občutke. Ni bil sam. Bili so tudi drugi, ki so z njim na glas delili to čuvstvo. Socialisti so vpregli vse govornike, kar so jih mogli dobiti — in vsi so bili hripavi še pred večerom, a zvečer se je imelo vršiti najmanj deset shodov. Bil je psihološki moment za shode. Delavec ima čas poslušati, kadar je stavka — in tudi željo za poslušanje.

Končno je prišla kriza, ko je moral mali strojnik pokazati, kdo je in kaj je. France je držal — kakor po navadi — go-rečo bakljo na vogalu Glavne in Tretje ceste in Jakob je v živih besednih barvah s'kal pomen stavke veliki množici poslušalcev, ki so napolnili dober kos ulice. Govoril je o glasovnici, dvoreznem meču delavstva, ko so se pokazali na vogalu štirje policisti in se prerinili skozi množico do govornika.

»Nehajte!« ukaže prvi policist govorniku.

»Nehati? Zakaj? Kaj hočete?«

»Shodi na ulici so prepovedani, dokler traja stavka.«

»Kdo to pravi?«

»Šef policije.«

»Imamo dovoljenje od šefa za shod.«

»Dovoljenje je razveljavljeno. Dovolj je tega.«

»To je nasilje!«

»Nič več besed!«

»Pravica na naši strani. Kje je svoboda govora?«

»Izbijte si iz glave vašo pravico, fant!«

Jakob se obrne proti ljudstvu.

»Bratje državljani, ali nismo tukaj po vseh pravicah naše ustave? Naš shod je političen in miren, zavedamo se naših pravic in držali se jih bomo. Ni—«

»Dol z zaboja!« zapove policist, množica je pa zagnala krik protesta.

V Spodnji Hudini (blizu Westnove tovarne) je trgovec Josip Zidanšek, kateri se večkrat razburja nad Westnovimi delavci, ker so stavkali poleti. Pravi, da bi bilo bolje, če bi delavci pozimi stavkali. Najbolj se na huduje nad onimi, ki so bili stavkokazi in si pri stavkokazanju niso toliko prištedili, da bi plačali dolgove. Ti dolgovi bivših Westnovih stavkokazov ga dostikrat tako razburjajo, da zmerja npram delavcem (konsumentom) Westna za ... ker ne plača višje mezde vsaj onim, ki so podpirali ob stavki trgovske in industrijske kapitaliste. Kakor čujemo bo gospod Zidanšek šel posredovat k Westnu za zvišanje mezd, da pride do denarja. — **Več konsumentov.**

MISLI MIMOGREDE.

Volkovi se družijo pozimi v trope. Ovce ženejo na pašo v čredah. Vino se priliva vinu, voda vodi. Pravični so se vedno družili s pravičnimi, krivični so iskali zveze s krivičnimi. Čemu bi se zgražali, če drugujejo izobčeni z izobčen-

ci? Zakaj ne bi smel stati iz komunistične stranke izključeni voditelji v enotni fronti poleg izključenega socialističnega komandanta? Samo nismo še nikoli videli volkove, ki bi se mirno pomešali med ovce: vina, ki mu sleparski krčmar prilije vode, ne pijemo; ali naj marksistični proletarec, ki je pregnal svojega malomeščanskega diktatorja, pozove tega nazaj in mu grehe odpusti, dokler ni zanje še pokore delal? Enotna fronta pravi, da mora tako biti.

Kakih deset strank nastopi samo na Slovenskem pri bližnjih volitvah: klerikalci, liberalci, samostojneži, narodni napredniaki, narodni socialci, republikanci, radikalci, Nemci, izključeni komunisti z izključenimi Zarjani. Tako beremo zadnje dni. In proti tej pestri družbi stopa v samostojen boj organizacija socialističnega ljudstva. Potem so med nami še sodrugi, ki trdijo, da je mogoče z enim samim volinim naskokom podreti vseh tistih deset plotov, ki nam ovirajo prost prehod

»Bratje državljani.« nadaljuje Jakob, toda dalje ni mogel. Policist ga je pograbil za roko in potegnil s premičnega odra. Govornik se ni branil, ker je dobro poznal navado ameriških policajev, vzlic temu je še skušal govoriti. »Bratje državljani — «

»Ali boš tiho?« zareži policist, a ker Jakob ni hotel molčati, je bil na mestu aretiran.

V bližini odra je bilo še šest socialistov, ki niso dolgo pomišljali. Dolžnost je zahtevala, da nadomestijo sodruga, ki je bil surovo potegnen z govorniškega odra. V trenutku je Berta Kolarjeva stala na odru.

»Bratje delavci! Ali je to Amerika ali je Rusija?«

»To zadostuje, ženska.« reče policist kolikor mogoče mirno. Sodružica Berta je imela na glavi velik klobuk in druga znamenja mladosti in ženske lepote.

»Govorila bom, ker imam pravico.«

»Ne bi vas radi aretirali — «

»Dovolite mi govoriti, ali me pa aretrajte!«

»Žal mi je, gospa, toda povelje je povelje. Vi ste aretirana.«

Za njo stopi na oder Stankevič.

»Delavci, naš shod se vrši v vašem interesu.« To je bilo vse. V naslednjem hipu so ga že potegnili z odra.

Nato pride Divji Viljče. Ta stoodstotni proletarec je bil ves večer na preži v bližini cestnega vogala. Krajevna organizacija mu je prepovedala govoriti na uličnih shodih, ker se je rad spozabil in postal divji — toda v tem hipu seveda niso več veljali sklepi organizacije in Viljče je planil na oder.

»Ali smo sužnji ali psi?« je zatulil in zdelo se je, da je policija smatrala vsaj njega psom, kajti dva sta ga prišla prav po pasje in mu zasukala roko, da je zacvilil radi bolečine.

Sledil je Janko, mlad fant, ki je prodajal tiskovine poslušalcem. Z njim se je zgodilo kakor s prejšnjimi. Končno je ostal samo še — eden.

Ubogi France! Najmanj si ni želel, da bi bil aretiran in sama misel, da bi spregovoril le par besed na odru, ga je spravila v zmešnjavo, toda šlo je za njegovo čast, za princip in drugega izhoda ni bilo. France je podal bakljo najbližnjemu poslušalcu in skočil na oder.

»Ali imamo svobodo govora?«

To je bil ves njegov govor, ki je končal z ropotom. Policist ga je prijel za suknjo od zadaj in ga potegnil s takšno silo, da bi se bil skoraj podrl mali oder. (Dalje prih.)

breko naših že itak ozkih mej. Vraga boš podrl, dokler se niti dobro ne zavedaš, da ti je narava sama dala roke za podranje in da so te roke organizacija in dokler ne veš, da morajo biti te roke zdrave, predno se ti izplača poizkusiti njihovo moč. Še nekaj volitev bo treba, predno bodo tvoje roke zdrave, a tem manj jih bo, čim manj se boš med njimi zopet zamenjal. Pomni da nazadnje lahko pode-reš plotove tudi z bolnimi rokami, toda kako boš mogel pozneje žnili še graditi, kar te naloga bodoče družbe?

Delavci! kupujte čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov **Peter Kozina & Ko., Tržič**, ki so najboljši in najcenejši in ker s tem pomagata k zaslužku lastnih sodrugov. Glavna zaloga na drobno in debelo. **Ljubljana, Breg 20.**

Izdajatelj in odgovorni urednik: **Zvonimir Bernot** (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Delniška zavarovalna družba išče zmožnega **KNJIGOVODJO - BILANCISTA.**

Ponudbe z navedbo zahtevkov na poštni predal št. 4, Ljubljana, glavna pošta.

Razno perilo

za dame, gospode in deco
priporoča **tvrdka**

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10.

BERSON

GUMENE PETE IN GUMENE POTPLATE

ceneje in trajnije so kakor usnenel
Najbolje varstvo proti viagi i mrazi!

Prodaja se **KRASNA MASKA**
v trgovini Tržaška cesta št. 8.

Pletenine

kakor jopice, zimsko perilo, nogavice, rokavice
po zmernih cenah pri

A. ŠINKOVIC nasl. K. SOSS,
Ljubljana, Mestni trg 19.